DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v2.38
CZU: 330.564.2+330.59:316.346.3

THE IMPACT OF INCOME ON SUBJECTIVE WELL-BEING ACROSS DIFFERENT AGE GROUPS

IMPACTUL VENITULUI ASUPRA BUNĂSTĂRII SUBIECTIVE ÎN FUNCȚIE DE VÂRSTĂ

CARAUȘ Antonela studentă, specialitatea: Contabilitate
FOSA Vladlena, studentă, specialitatea: Contabilitate
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: caraus.antonela@ase.md, fosa.vladlena@ase.md

Abstract: *This study investigates the association between income and subjective well-being across different stages of adulthood by combining economic reasoning with insights from psychology. The analysis is anchored in the principle of diminishing marginal utility of income, which suggests that increases in income yield progressively smaller improvements in well-being once essential needs are met. It also draws on Maslow's account of human motivation, where income is most consequential for securing physiological and safety needs, while higher-order needs—belonging, esteem, and self-actualization—become more salient as basic conditions are satisfied. In parallel, Carstensen's Socioemotional Selectivity Theory proposes that as individuals perceive their remaining time as more limited, they increasingly invest in emotionally meaningful goals and relationships rather than in further material accumulation. To examine these expectations, the study employs a mixed-method approach with 30 participants divided into three age categories: under 35, 35–55, and over 55. Respondents rated their happiness and the perceived importance of money on 1–10 scales and added short qualitative remarks to contextualize their choices. The results reveal a consistent age pattern. Taken together, the evidence supports the proposition that income is more strongly related to well-being earlier in adulthood and becomes less predictive later in life. From a policy perspective, the findings point to the value of age-sensitive interventions, with locally adapted support and services that reflect the differing priorities and pressures characteristic of each stage of the life course.*
Key words: *Subjective well-being, diminishing marginal utility of income, Maslow's hierarchy of needs, socioemotional selectivity theory, life-course differences*
JEL CLASSIFICATION: I31, D3, Z13

INTRODUCERE

Fericirea este un concept central în științele sociale, abordat atât de psihologie, cât și de economie și sociologie. În ultimele decenii, interesul pentru înțelegerea relației dintre venit și bunăstarea subiectivă a crescut semnificativ, odată cu dezvoltarea așa-numitei *economii a fericirii*. Studierea impactului veniturilor asupra fericirii are o relevanță deosebită atât pentru înțelegerea comportamentului individual, cât și pentru formularea politicilor publice.

Deși în literatura de specialitate se face uneori distincția între componenta afectivă (fericirea) și cea cognitivă (satisfacția cu viața), în prezenta lucrare vom utiliza termenii de *fericire* și *bunăstare subiectivă* în mod sinonim, urmând tradiția stabilită de Diener sau Veenhoven, pentru a desemna evaluarea globală a calității vieții din perspectiva individului.

La nivel micro, înțelegerea mecanismelor psihologice prin care oamenii raportează fericirea în funcție de venit oferă informații utile pentru managementul resurselor umane și pentru dezvoltarea personală. La nivel macro, studiile comparative arată că nivelul de fericire al populației nu crește în aceeași măsură cu veniturile, ceea ce ridică întrebări privind eficiența indicatorilor economici tradiționali.

Pe baza acestor premise teoretice, prezenta cercetare își propune să testeze următoarea ipoteză de cercetare: „Impactul venitului asupra fericirii este mai pronunțat în rândul persoanelor cu vârsta sub 35 de ani decât în rândul celor peste 55 de ani.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiză succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate;

Literatura clasică evidențiază relația dintre venit și fericire, care este influențată de vârstă și de nevoile subiective ale indivizilor. Teoria utilității marginale descrescătoare (Bernoulli, 1954) sugerează că sporirea veniturilor aduce beneficii limitate în bunăstarea percepută. Maslow (1943, 1954) subliniază că nevoile materiale sunt esențiale în tinerețe, dar odată cu vârsta oamenii prioritizează relațiile sociale și echilibrul emoțional, idee susținută și de teoria selectivității socio-emoționale (Carstensen, 1999).

Descrierea metodelor de cercetare utilizate;

Pentru a demonstra această ipoteză, lucrarea va îmbina analiza literaturii de specialitate cu o cercetare empirică realizată pe un eșantion de 30 de persoane, împărțite pe grupe de vârstă. Structura cercetării include cadrul teoretic și partea practică a studiului propriu. În final, concluziile vor urmări să integreze rezultatele obținute cu ipotezele formulate, evidențiind implicațiile pentru nivelul individual și social al bunăstării

Rezultatele obţinute;

Un punct de plecare teoretic al cercetării îl constituie „Teoria utilității marginale descrescătoare a venitului” (Bernoulli, 1954). Conform ei, fiecare unitate suplimentară de venit aduce un spor de fericire mai mic decât precedenta, îndeosebi în momentul în care nevoile de bază au fost acoperite. În acest caz relația dintre venit și plăcerea vieții ar fi una neliniară. Putem ilustra acest fapt printr-un exemplu: fericirea simțită în cazul în care o persoană are un venit anul de 5 000 și 10 000 USD este mult mai mare decât între 105 000 și 110 000 USD.

Teoria utilității marginale descrescătoare examinează diferențele existente între percepția tinerilor și vârstnicilor a impactului veniturilor asupra bunăstării subiective. Spre exemplu, tinerii se află la începutul curbei, pentru că ei dispun de venituri mult mai mici, iar un salariu mărit sau un premiu material în ajută să-și acopere nevoile fundamentale (locuința, creșterea copiilor, asigurări de sănătate) astfel acestea au un impact semnificativ asupra bunăstării emoționale. Pe de altă parte, persoanele mature se află spre zona de platou al curbei, pentru că ei dispun de venituri mai mari, întrucât se află la mijlocul carierei, astfel acest lucru are un efect marginal redus asupra fericirii. Nu în ultimul rând, cei vârstnicii se află dincolo de pragul de saturație, menționat în primul caz, pentru că deja ei au o locuință proprie și alte economii pentru a-și satisface nevoile.

Cea de-a doua teorie pe care am analizat-o a fost în raport cu tematica lucrării este „*Motivație și personalitate*” (Maslow, 1943, 1954). Teoria mediază raportul dintre bunăstarea emoțională și financiară din perspectiva ierarhiei nevoilor umane. Potrivit spuselor lui Maslow, nevoile oamenilor sunt categorisite pe niveluri începând cu cele fiziologice până la cele auto-actualizare. Venitul este necesar în primul rând pentru satisfacerea nevoilor de bază, cum ar fi hrana, locuința. Conform teoriei lui Maslow, autoarele articolului deduc faptul că persoanele sub 35 de ani pot simți mai pătrunzător nevoia banilor din considerentul siguranței și nevoi primare. Mai apoi, după ce aceste nevoi sunt satisfăcute, preponderent la vârsta de 40 ani, factorii non-material devin mai importanți. Astfel, conform acestei teorii, pe măsură ce urcăm în topul piramidei, veniturile își diminuează randamentul influențe asupra fericirii.

Cea de-a treia teorie modernă care face referire la acest subiect este „*Teoria selectivității socio-emoționale*” (Carstensen, 1999). Lucrarea abordează ideea percepției timpului de trai rămas și influența acesteia în mod direct aspirațiilor oamenilor. Tinerii, din considerentul vârstei, se concentrează pe obiective de viitor, inclusiv acumularea de venituri pentru un trai mai bun sau realizarea profesională, chiar dacă acestea implică stres sau timp sacrificat. În cazul persoanelor în vârstă, timpul limitat îi face mai selectivi în alocarea resurselor emoționale, axandu-se pe timpul prezent și pe momentele care le aduc bucurie imediată și confort.

Rezultate și implicații din cercetările recente

Studiile recente asupra relației dintre venit și fericirea subiectivă evidențiază variații semnificative în funcție de vârstă și prioritățile individuale. Jang (2021) explorează modul în care

impactul venitului asupra bunăstării subiective diferă între tinerii adulți și persoanele în vârstă, relevând că sporirea veniturilor are un efect mai puternic asupra fericirii celor sub 35 de ani, în timp ce adulții mai în vârstă valorizează mai mult factorii non-materiali, precum relațiile sociale și sănătatea. Studiul oferă dovezi empirice consistente, bazate pe un eșantion divers, care confirmă așteptările teoretice privind utilitatea marginală descrescătoare a venitului și punctele de saturație în percepția bunăstării.

Analiza altor cercetări complementare, precum cele realizate de Ciobanu (2022) și Popescu & Cojocaru (2020), sprijină concluziile lui Jang prin evidențierea diferențelor de percepție a fericirii în funcție de grupul de vârstă. Ciobanu (2022) subliniază importanța factorilor psihologici și sociali în evaluarea stării subiective de bine, arătând că nevoile materiale sunt centrale în tinerețe, dar influența lor scade odată cu maturizarea și apariția nevoilor emoționale și relaționale. Popescu & Cojocaru (2020) adaugă o dimensiune calitativă prin analiza percepțiilor individuale, confirmând că tinerii pun accent pe resurse financiare ca mijloc de independență și securitate, pe când persoanele peste 55 de ani prioritizează satisfacția derivată din relații și stabilitate. În ansamblu, aceste studii recente validează teoriile clasice și oferă o bază solidă pentru aplicarea lor în contexte empirice actuale, evidențiind relevanța vârstei în modul de raportare la venit și fericire.

Deși literatura teoretică oferă indicații clare despre modul în care venitul influențează fericirea, a fost necesară realizarea unui sondaj pentru a demonstra aceste relații în context practic și a observa cum se manifestă ele concret în percepțiile indivizilor de diferite vârste

Partea practică;

Pentru a valida ipoteza conform căreia impactul venitului asupra fericirii este mai pronunțat în rândul persoanelor sub 35 de ani decât în rândul celor peste 55 de ani, a fost realizată o cercetare empirică pe un eșantion de 30 de persoane. Grupul de respondenți a fost structurat astfel: 10 persoane cu vârsta sub 35 de ani, 10 persoane cu vârsta cuprinsă între 35 și 55 de ani și 10 persoane cu vârsta peste 55 de ani.

Metodologia cercetării a combinat o componentă cantitativă – prin aplicarea unui chestionar simplu cu itemi scalați (nivelul de fericire și importanța atribuită banilor, măsurate pe o scală de la 1 la 10) – cu o componentă calitativă, reprezentată de interviuri semistructurate. Această abordare mixtă a permis nu doar cuantificarea percepțiilor, ci și explorarea în profunzime a motivațiilor și experiențelor participanților.

Rezultatele cantitative evidențiază diferențe semnificative între grupele de vârstă.

Tabelul 1: Rezumat statistic pe grupe de vârstă

Grupa de vârstă	Media fericire	Media importanța banilor
< 35 ani (N = 10)	**6,9**	**8,4**
35–55 ani (N = 10)	**6,4**	**7,0**
> 55 ani (N = 10)	**7,7**	**5,2**

Sursă: Elaborat de autor pe baza rezultatelor sondajului.

Analiza calitativă confirmă aceste rezultate. Tinerii au subliniat rolul decisiv al banilor pentru independență, carieră și statut social: „Încă nu am casă, banii sunt cruciali acum” (participant, 24 de ani). Adulții de vârstă mijlocie au accentuat mai degrabă dificultățile și stresul asociat responsabilităților financiare: „Am multe cheltuieli pentru copii” (participant, 40 de ani). În schimb, vârstnicii au pus accentul pe sănătate, familie și liniște sufletească, minimizând rolul banilor: „Fericirea mea vine din familie, nu din bani” (participant, 58 de ani).

CONCLUZII/RECOMANDĂRI.

Analiza teoretică și rezultatele obținute în teren indică faptul că legătura dintre venit și fericire nu este liniară, iar vârsta influențează semnificativ modul în care oamenii evaluează rolul banilor în propria bunăstare. Literatura de specialitate arată constant că venitul susține bunăstarea subiectivă,

însă impactul său este mai puternic la începutul vieții adulte și se estompează treptat pe măsură ce cresc experiența și schimbările de rol social.

Constatările cercetării empirice realizate de către autori, denotă același lucru. Participanții sub 35 de ani au asociat fericirea, într-o măsură mare, cu nivelul resurselor financiare, explicând acest lucru prin nevoia de independență, siguranță și recunoaștere socială. Pentru grupa 35–55 de ani, importanța banilor rămâne relevantă, dar este contrabalansată de presiunile legate de muncă și familie, ceea ce se reflectă într-o percepție mai scăzută a fericirii generale. În rândul persoanelor de peste 55 de ani, nivelul raportat al fericirii este cel mai ridicat, chiar dacă veniturile sunt mai reduse; accentul se mută spre sănătate, echilibru emoțional și relații apropiate.

În consecință, intervențiile publice orientate spre creșterea bunăstării ar fi mai eficiente dacă ar ține cont de aceste diferențe: pentru tineri, prioritare sunt oportunitățile economice și accesul la resurse care facilitează autonomia, iar pentru vârstnici contează mai mult politicile legate de sănătate, sprijin social și siguranță emoțională.

REFERINȚE:

1. Carstensen, L. L., Pasupathi, M., Mayr, U., & Nesselroade, J. R. (2011). Emotional experience improves with age: Evidence based on over 10 years of experience sampling. *Psychology and Aging, 26*(1), 21–33.
2. Hsieh, C.-M. (2011). Money and happiness: Does age make a difference? *Ageing & Society, 31*(8), 1289–1306.
3. Kahneman, D., & Deaton, A. (2010). High income improves evaluation of life but not emotional well-being. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 107*(38), 16489–16493.
4. Clark, A. E., & Oswald, A. J. (1996). Satisfaction and comparison income. *Journal of Public Economics, 61*(3), 359–381.
5. Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality.* Harper & Row.
6. Bernoulli, D. (1954). *Exposition of a new theory on the measurement of risk.* Econometrica, 22(1), 23–36.
7. Jang, S. (2021). *Income and happiness: Does the relationship vary with age?* DIVA – Academic Archive. Available at: https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1572094/FULLTEXT01.pdf . (Accessed: 22 february 2026)
8. Ciobanu, L. (2022). Starea subiectivă de bine – semnificații și implicații. Educational Studies in Social Sciences, 20, 115-118. Available at: https://educational.studiamsu.md/wp-content/uploads/2022/01/20.-p.115-118.pdf (Accessed: 20 february 2026)
9. Popescu, A., & Cojocaru, D. (2020). Percepția stării de fericire la diferite categorii de vârstă. Baze Teoretice & Cercetări, 263-268. Available at: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/263-268_14.pdf (Accessed: 24 february 2026)

Coordonator științific: ȚURCAN GALINA, dr., lector univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
Telefon: + 373 69202625
e-mail**:** turcan.galina@ase.md